

Waagstein 120 ár:

Hugtakandi var at hoyra Klaksvíkskóri bera fram lög av Waagstein...

Waagstein – tann ljósi listamaðurin

Kunnu vit siga at Waagstein er tann ljósi listamaðurin? Tann sum sigur søgur við listini? Hann, sum í ljóði og penslastrokum hevur frótt mangt mansbarn-ið? Jú, hann er tað. Klaksvíkingar! Sleppið ikki endanum her, men setið hetta saman og gevið hetta út í bók, skrivar Frits Johannesen:

Frits Johannesen

Nógv vatn er runnið í á síðan Jógván Waagstein kom út í tún at ganga Norðuri í Vági. Hann menti seg væl bæði í barnaárum, ungdomsárum og mandomsárum í list - málningalist og tónalist. Hetta var burður so dyggur, at hann rakk út um landoddarnar og fór við boðskapi sínum heilt til Bretlands. Mongum sýntist hetta at vera nyttuleyst at fæst við tónleik og mála. Í dag kann verða sagt, at hann hevur givið mongum ríka lýtur bæði í tónleiki og í málningalist - frótt og gleitt fólk flest.

Klaksvíkingar tóku saman um Jógván Waagstein um vikuskifti og bóru hann fram í sangi og tónleiki, framsýning og fyrilestir. Hetta somir seg mentanarfólk, og serliga eiga vit at hugsa um hetta og taka undir við tí, tá ið hetta er úti á bygð, tí hetta er ein partur, sum er við til at menna bygdirnar.

**»Jaki« og Waagstein
góðir umboðsmenn...**
Var hetta fyrri tráti árum síðani, fórt tú inn til Klaksvíkar við Polaris við „Jaki“

í stýrhúsrútinum. Hetta var ein góður fartur. Hann var ein góður umboðsmaður fyrri Klaksvíkina. Hann á sín hátt og Jógván Waagstein á sín hátt Jaki var ristur tær í hugan frá barnsbarni av og somuleiðis Waagstein. Fleiri av lögum hansara vóru sungin í skúlanum og her nam tú við tónaskaldið. Meðan tú ferðast við Jaki, bæði norðum og inn til Klaksvíkar, lærði tú Jaki at kenna.

Nú verður farið um Lorkvína við einum fari, sum er fleiri ferðir stórr enn Polaris. Dávar Winther stóð á brúvarendanum og tók í móti, og bjóðaði hann ein kaffimunn, áðrenn farið varð í kirkjuna at lura eftir Klaksvíkskórinum og eini klaverkvarteti, sum spældi tónleik av Waagstein, ið Pauli í Sandagerði hevði lagt til rættis fyrri klaver, fiól, viola og cello.

Kvöldmálitið í Harrans húsi
Kristjankirkjan er ein kirkja - fjálg, tignarlig og listarliga gjørd. Einku monumentalt yvir henni, men smilir til tín, fyrst tú hevur sett fótin innum. Her sat Alex Sólstein og filaði saman við Jens Christjan Guttesen á cello og Ludmilu Berežina á fiól, og Helga H. Gerðalið á klaver. Pauli í Sandagerði hevði gjørt fyrri henda hóp. Pauli fevnir víða. Hann smæðist ikki burtur í síni gongd, at útsæta og tónseta sjálvur. Hann hevði tilevnað hesa roð av lögum fagurliga

og ikki toyt lógini, at tøy mistu sítt festið. Um tú reyðar hetta romantiskan tónleik, eltir hetta ikki hansara flog, at flutt verður burtur frá uppruna málinum, men snøkt sagt listarliga gjørt. Tá ið tónleikurin verður til list slepst ikki longur... og list var tað hjá Jógván Waagstein og list var tað hjá Paula. Sigast skal eini at hópurin var ikki burturblíður. Hvi skuldi hann tað? Hetta er fólkaogn og klingandi hetta væl hjá hesi kvartet. Okkuntíð verður hugsað um kamartónleik, sum rúm- ar so nógvum, tí átti hetta havt stórra festið í tónleikalívi okkara. Jú tú vart boðin til eina kvöldmálitið í Harrans húsi við tónleiki og sangi.

Grør um gangandi fót
Klaksvíkin hevur nógv at bjóða. Í mong ár hava klaksvíkingar havt gott hornorkestur, kór í KFUM, Emmaus og Bethesda. Klaksvíkar sangfelag hevur ligið svart í nókur ár, og nú bragdar aftur. Tað er raknað við aftur undir heitinum: Klaksvíkskórið. Meinhard Bjartalíð stjómur. Ikki skulu vit gloyma teir Seyttan sangarnar, sum hava sungið seg inn í hvørt mansbarnið her á landi. Jú tað grør... Grør um gangandi fót.

Matiné - framfórsla
tíðliga á degi. Hetta var so seinraport og var heitið á hesum ikki av leið. Lat tað fara. Hugtakandi var at hoyra Klaksvíkskórið bera

lög av Waagstein fram undir málningum hjá Joachim Skovgaard: Hin stóra kvöldmálitið. Væl var sungið. Eitt lyriskt kór-snoðið, avmált og ljómaði sera væl og rak tónarnar hjá Jógván Waagstein væl í rætt. Ikki var tað boðskapurin í myndini hjá Joachim Skovgaard, ið dróg teg hendan vegin, men ljóðið av litum frá Jógván Waagstein, færdi teg um Lorkvíksfjørðin til hesa musikalsku málitið - tilevnað í orði og ljóði. av sangarnum, kórleiðara, tónleikarnum og tónasmiði. Hvíld var í tónunum og friður yvir lýtuni.

Kingobók Waagsteins aftur í Klaksvík

Eftir hesa lýt bjóðaði Dávar til háborðs. Ikki eiti á blóðskapi - ein mentanarlig kvöldmálitið, ið setti seg í

sinni. Tá ið trinið varð inn um aftur hjá Dávar og Arnfríð, stóð ræstjótroykurin úr ovnum í nesarar, og væl krassaði. Ja, tú vart væl havdur hesa lýt, meðan tú vart í Klaksvík.

Eftir hesa frálíku „kvöldmálitið“ varð leiðin lögð oman í Norðoya forminnisfelag, har sum tann gamli monopolhandilin frá 1837 hevði verið. Her helt skyldkonan, Freydis Poulsen fyrilestur um Jógván Waagstein. Ja, ikki annað skal sigast, at hetta var væl úr hondum greitt. Freydis er fróðar kvinna, sum veit so væl, at hon átti at fingið heiðurdoktarahættið. Hans Erland í Brekkunum tók orðið, tá ið Freydis var liðug. Hann nam við uttanlandsferðirnar hjá Waagstein og handaði klaksvíkingum Kingobók, sum Sámal Michael Joensen, faðir Jógván Waagstein hevði átt. Hans Erland er giftur við Sannu, dóttir Miu og Jóhan. Mia er dóttir Jógván Waagstein. Henda bók hevði verið alla sínar dagar í heiminum hjá Jógváni, men helt Mia, at nú skuldi hon norður aftur at verða. Sanna, langabbaðóttirin, handaði Alex Sólstein, langabasoninum, bókina og var hetta ein góður endi á hesi samkomu.

Søgulig málningaframsýning

Í Býráðshöllini var listaframsýning. Her hingu 61 listaverk, sum Jógván Waagstein hevur málað. Hetta vóru málningar, sum privat áttu. Málningarnir hava stórt síðsøgligt virði, tí nógv er broytt í landslagnum síðani Jógván Waagstein málaði málningar. Allir eru natúrligir og eru merktir av Jógvánsa hond, summir támir og róligr, eitt sindur pastellkendir, men aðrir sterkir við livandi og sterktum líti. Málningurin nr. 5 „Vestanfyrir á Suduroynni“ málaður 1922 var ein stoltur málningur. Henda málning átti Elinborg Nolsøe. Málningurin lýsti millum hesa fjöld av myndum. Waagstein hevur givið hesum hólm í myndini eitt sermerkt, skulpturelt skap við livandi, ísáddum litum. Kínt og strokið flatum og skapi, so hetta var

ein heitur málningur millum øll hesi verk.

Forvitnisliga pastellmyndin av Brúnarenda í Fuglafirði -1941, við kantsteinum á vegjaðaranum (ogn: Appolonia og Finnur Kjølbros) var til skjals. Aftanfyrir sært tú Lorkvíksfjall og Blankskála. Kantsteinarnir skera myndina í pettir, men hóast tað, so er hetta ein frálík mynd, tí á myndini eru triggjar neytakonur, sum koma inn av Ytra dali og leggja lag á myndina bæði tekniskt og geva myndini skaldskap, so innsúðurin og útsúðurin í myndini er frálík.

Myndin: Sluppr fyrri teym var eisini ein frálík mynd (ogn: Tórshavnar kommunu). Hana kundi tú bólkad saman við tí fyrstu umrøddu myndini - ljós og sterk. Í myndum og skaldskapi hevur føroyska sluppin givið føroyingum góðan íblástur. Hesin málningur frá 1919 var borin í heim, tá ið sluppurnar áttu dagin og lotuna. Her lógu sluppirnar á firðunum kring landið og smátuldu sína millum tann liðulanga veturin. Ikki er tað so lógid, at hetta hevur givið íblástur til myndlistina. Tað svarta, hvíta, tað bláa, tað gráa, tann grásvarti fjørkanturin og tann óskulitti vetrarfuglurin mymraðu fyrri bygðafólkunum allan veturin. Fólk sótu framman fyrri vindeyguni og fylgdu við. Sjómennirnir ristu lýtarnar í hugan frá farna ári, og óvitarnir lótu tankarnar fara við fullum seglum á víðum havi við onkrum av hesum sluppum, sum lógu fyrri teym, gomlu konurnar og tey gomlu stúrdur eitt sindur fyrri komandi fiskiári, tí so nógv var forborgið í hesi tilveru. Tað vóru so nógvir, ið fóru av stað, ið ikki komu aftur.

Henda myndin var ikki døpur. Hon var ljós livandi, beint tvørs av tí dialektiska, sum kundi verið tikið fram, sum jóni tú sært hjá mongum føroyskum listamanni. Nei, her var ljós. Ein góður dómur lá yvir hesari mynd.

Fleiri myndir kundu verið tiknar fram, men hesar vóru valdar á hesari ferð til Klaksvíkar henda leygardag 27 november 1999.

Kunnu vit siga at Waagstein er tann ljósi listamaðurin? Tann sum sigur søgur við listini? Hann, sum í ljóði og penslastrokum hevur frótt mangt mansbarnið? Jú, hann er tað. Klaksvíkingar! Sleppið ikki endanum her, men setið hetta saman og gevið hetta út í bók, tí so frálíkt var hetta. Hetta er tykkara og okkara ogn. Her er gróður. Grør um gangandi fót, men svultin er sitiandi kráka.

Pauli í Sandagerði, Frits Johannesen og Jens Christian Guttesen práta aftan á konsertina

